

DET ÄR INTE MER ÄN EN FAMN

MELLAN

KORPEN OCH min man, och i samma stund som han lirkar av koppartråden från halsen på champagneflaskan breder fågeln ut sina bläcksvarta vingar och lyfter från balkongräcket ut i polarmörkret. De brukar vara två – korpparet – men den här gången är fågeln ensam och den verkar märkvärdigt tung, som ett gammalt stridsflygplan. Jag vet att min man säger något till mig eftersom han rör på läpparna men jag hör inte vad det är, för oväsendet från fyrverkerierna som störtar ner från den brinnande himlen är så högt att han måste upprepa det två gånger. Han ser rakt på mig och för ett ögonblick känns det som om han riktar flaskan mot mig, som ett gevär mot sin måltavla, sedan vänder han sig om och skjuter iväg korken i riktning mot rönnen. Han håller upp det rosa innehållet i två glas och räcker mig det ena, handen darrar och det rycker i ansiktet som om han håller på att börja gråta. I sin vita skjorta står han utomhus i tio minusgrader och jag får för mig att han fryser. Jag ställer ifrån mig fatet med resterna av det rödvinskokta kalvköttet, lyfter upp fällen på den långa, buteljgröna klänningen och stiger bararmad ut i den bitande kylan. Tvillingarna so-

ver sött i spjalsängarna på övervåningen, tidigare på kvällen hade syskonen fått lov att tända varsitt tomtebloss.

Så jag säger till mannen i mitt liv:

– Vad var det du sa om Flóki?

Jag tror kanske att jag hörde fel eftersom det i varenda trädgård och på varenda balkong pågår en slutstrid mellan det gamla och det nya året. Då säger han det igen och jag hör det tydligt.

– Förlåt mig, men jag älskar honom. Du är den sista kvinnan i mitt liv.

Och jag står ute i den knarrande snön i högklackade skor under ett färgsprakande stjärnregn och försöker hålla huvudet över ytan medan balkongen går i vågor. Hjärtat bultar, en blodig levande pump, medan jag anstränger mig för att fokusera blicken på rönnen och frågar:

– Vad menar du med att du älskar Flóki? Jag trodde att ni var arbetskamrater.

– Ja, och älskare.

– Men vi har varit gifta i elva år.

Min man ser förbi mig ut i mörkret.

– Du måste ha känt till det här begäret, säger han.

– Nej, jag visste inget.

– Du såg på mig ibland som om du visste. Man vet aldrig hur en kvinna tänker.

– Men han åt ju middag med oss ikväll.

– Ja, han åt middag med oss ikväll.

Strax före tolvslaget hade familjens ensamstående vän plötsligt kommit på att han lovat att titta förbi hos sin mor när det nya året ringdes in och tackat för sig och gått. Vi hade ännu

inte ätit efterrätten, tiramisun som väntade i en skål på bordet. Innan han gick hade han följt mig ut i köket, rört vid min axel, lovordat ossobucon och frågat mig om det var färsk fänkål i såsen.

– Har förhållandet pågått länge?

– Något sånär sedan femtonde april i fjol, säger han.

Jag frågar honom inte om vad som hände den femtonde april utan i stället om varför han väljer denna årets sista kväll för sanningens ögonblick, denna lövtunna skiljevägg i tiden som kallas nyår och som skulle vara fullkomligt osynlig om det inte vore för traditionen att blåsa upp och skjuta sönder den.

– Jag gick och funderade på att berätta för dig i somras, men jag tyckte inte att det var rätt tidpunkt, säger specialisten på tidsgeometri.

– Men du tycker att den rätta tidpunkten är nu, elva minuter före tolvslaget på nyårsafton, säger jag och tar en klunk av den rosa vätskan.

– Ja, säger min man, då kan vi båda, symboliskt, börja ett nytt liv i morgon, torsdagen den första januari. Och han vänder sig bort med glaset i handen och lägger armbågarna på det kalla järnräcket och stirrar på något i trädgården, armarna är spända under den nystrukna skjortan. Perla, vår granne i källaren, står på den frusna gräsmattan. Hon har lila klänning, uppsatt hår, och över axlarna en pälskrage som är knuten framtill och håller i ett handbloss. Det glittrar i kragens vita silver i mörkret. Uppifrån balkongen ser det ut som om skorna sticker ut direkt under pälsen.

– Du är undantaget i mitt liv, hör jag att han säger. Jag har trivts bra med dig men jag visste att det inte skulle vara för evigt.

Jag tvekar.

– Har det här något att göra med att ni har samma namn?

Flóki är inget vanligt namn.

– Nej, Flóki är inget vanligt namn.

NEDANFÖR

GATAN

FINNS

ETT OBEBYGGT

OMRÅDE SOM sträcker sig hela vägen ner till stranden, där det svarta, sjudande havet tar vid. Jag vänder på klacken med champagneglaset i handen, öppnar ytterdörren ut i natten och springer rakt över den glashala gatan genom ett moln av krut-rök. Aldrig har så många solar varit uppe samtidigt på det mörka valvet. Våra grannar har samlats runt en nyårsbrasa ovanför stranden och jag irrar med blicken över hopen. Perla är där och står på avstånd och sticker ut från mängden, i långklänning under den röda kappan, barnen flockas kring henne, de är mer intresserade av den kortvuxna kvinnan än av bålet. Mina armar är bara i den ärmlösa sidenklänningen och den unga mannen som hyr ett rum i källaren på andra sidan rödavinbärsbusken och som två gånger har hjälpt oss att leta efter katten tittar åt mitt håll, liksom många andra. Jag banar mig väg i riktning mot bålet med glaset i ena handen, kryssar fram genom ett myller av dunjackor, yllekappor och pälsmössor, dit folksamlingen är som tätast, tills jag har kommit så nära att jag känner

hettan i ansiktet och den sura röken i ögonen. Jag bryr mig inte, trots att jag har högklackade skor och känner nålar av köld som glassplitter under fötterna.

Min man följer efter i mina vita fotspår, kommer ut ur röken och mörkret i bara skjortan. Jag känner honom andas vid mitt öra och hör att andningen är snabbare än vanligt. Han har med sig min kappa och lägger den över mina axlar.

– Kom, säger han, du blir kall.

– Jag visste inte att det var för sista gången.

Jag lägger märke till att folk iakttar oss.

– Vadå sista gången?

– Som vi låg med varandra. Jag visste inte att igår skulle bli sista natten. Jag hade velat veta om att det var för sista gången.

– Okej, säger han, kom så går vi hem.

Han går före mig med snabba steg och jag ser honom försvinna in genom den öppna dörren. Jag följer efter honom upp för trappan och in i sovrummet. Han släpper ner persiennen som en vit fallbila på den vitlackade fönsterbrädan och har börjat klä av sig när jag kommer in i rummet.

– Jag kan inte lova att det blir bra. Jag blir snart hämtad, jag har inte mycket tid.

Han säger inte: Låt oss dö tillsammans medan världen går under.

Efteråt ligger han orörlig en kort stund som om han håller andan på det skrynkliga lakanet, med läpparna precis vid mina skulderblad. Sedan drar han ett djupt andetag och jag känner hans varma andedräkt mot halsen, kanske sover han, kanske är han för trött för att komma ut ur garderoben. Då drar han plötsligt åt sig armen, vänder sig på rygg och tittar upp i taket.

Sedan sätter han sig upp och ser inte åt mitt håll medan han drar på sig byxorna.

– Det här var alltså sista gången, hör jag att han säger. Då vet du det.

Han står i ljusöppningen i sovrumsdörren och jag ser att han har fått på sig en lila skjorta i stället för den vita. Jag fiskar upp täcket från golvet och drar upp det till hakan.

– Hur länge har du varit intresserad av män?

– Innan jag träffade dig gillade jag män mer. Men jag var ändå öppen för att pröva med en kvinna. Första gången är något av en tröskel men sedan vet man vad man ger sig in på. Jag räknade inte med att bli förälskad.

– Men du ville ha barnen.

– Ja, så att jag inte skulle ångra mig på dödsbädden, säger han. Jag ville bli pappa.

Han knäpper sista knappen i skjortan och drar handen genom håret.

– Förlåt, säger han samtidigt som han slinker ut genom dörren, att jag inte lyckades älska dig den tid som är kvar. Jag flyttar till Flóki.

Kort därefter hör jag att han slår igen ytterdörren.

KLOCKAN

ÄR

TRE

OCH DET

ÄR SPÖKLIKT TYST SOM efter ett djupt lågtryck som har gått över ön. Efter fyra timmar kryper pojken upp till mig i sängen med sitt mjukislejon och systemen i släptåg. Jag hör slammer från källaren och vet att Perla är uppe. Jag tar på mig en tjock tröja över den gröna klänningen och breder täcket över de sovande barnen. Sedan hämtar jag den drygt halvfylla champagneflaskan och skålen med tiramisu från kylskåpet och kliver ut i den svarta natten. Ute är det dödstyst och inte en själ så långt ögat når i den röklå dimman som ligger över gatan. Efter det oavbrutna skjutandet de senaste timmarna har bålet slocknat och folk gått hem för att sova. Jag ser mig om efter den halv vuxna huskatten samtidigt som jag försiktigt tar mig ner för den hala källartrappan, mycket riktigt, det lyser hos grannen. Lägenhetsinnehavarens namn och yrkestitel finns ingraverade på en guldfärgad skylt på dörren: *Perla D. Sigríðardóttir, psykoanalytiker fil.dr., familje- och äktenskapsrådgivare*. Intill skylten har en handskriven lapp nyligen tillkommit, där någon

har plitit ner med röd kulspeppenna, finstilt: *författare*.

Vår granne i källaren dök upp helt plötsligt för två år sedan efter att ha bott länge utomlands. En kväll när vi var på väg ut fick vi genom fönstret se en drygt meterhög människa som stod på en aluminiumstege och höll på att lacka köksskåpen rosa. Även om vi dagligen på ett eller annat sätt blir påmind om vår granne, är det vissa saker som är oklara om hennes personliga förhåvanden och i synnerhet när det gäller hennes mångåriga förflutna i utlandet. Hon säger sig dock kunna intyga att hon inte jobbade på cirkus. Perla har berättat för oss att hon jobbar hemifrån och delar upp dygnet mellan rådgivningsarbete på dagarna och skrivarbete på nätterna och klarar sig med fantastiskt lite sömn. Trots att hon pratar om klienter har vi aldrig lagt märke till att någon kommer och går i källaren, såvitt vi kan förstå har hon som specialitet att ge skriftlig äkten-skapsrådgivning på distans.

– Det passar bra för dem som inte klarar av att sitta en hel timme i samma rum som den äkta hälften, säger hon.

Och eftersom vi inte heller har stött på hennes namn på några böcker har Flóki och jag också funderat på vad det är för slags skrivarbete vår granne sysslar med. Någon gång har vi frågat henne om den saken och hon har svarat att hon delar upp den tid hon har för skrivandet i två: mellan vetenskapliga och skönlitterära verk. Anledningen till att vi inte har hittat några av hennes böcker i bokhandeln är att hon inte skriver under eget namn utan för en känd deckarförfattare, annars är det inte mycket hon kan avslöja eftersom hon är bunden av sekretessen.

Jag ringer på dörrklockan.

Familjerådgivaren öppnar dörren, hon har på sig en mor-
gonrock med drakmönster, håret är ljust och tjockt och samlat i
en stor knut mitt uppe på hjässan.

– Jag hörde hur korken drogs ur en flaska tidigare ikväll och
blev förvånad över att inte bli uppbuden som i fjol, är det för-
sta hon säger.

Jag följer efter henne ut i köket med flaskan och skålen. Jag
har ytterst sällan varit nere hos henne, hon kommer däremot
upp till oss rätt som det är för att låna något, senast idag en fyr-
tiowattslampa och röd tråd till att sy fast en knapp i kappan
med. I förrgår knackade hon på för att låna en skruvmejsel och
strax därefter skruv. När hon i tredje vändan kom för att låna
borrmaskinen gick Flóki ner till henne och satte upp en hylla
för böcker om drömtydning.

Trots att vår granne upprepade gånger har sagt åt oss att
hon inte gillar barn har hon två eller tre gånger suttit barnvakt
några timmar när barnflickan har fått förhinder i sista stund.
Då har vi sett till att barnen fått på sig pyjamas och helst som-
nat innan vi gått hemifrån. Vi sätter också fram en tallrik mat
på bordet, en flaska rödvin och en korkskruv, och hon har med
sig ett fodral med en egen skräckfilm som hon säger att hon
måste se på för jobbets skull och göra anteckningar om. Sist var
Flóki tvungen att stödja henne ner för trappan efteråt eftersom
hon sa att hon var mörkrädd men den egentliga orsaken var att
hon hade druckit ur hela flaskan.

– Jag har begått så många brott på datorn att jag knappt vå-
gar mig ut längre efter mörkrets inbrott, säger hon.

Jag sätter skålen med tiramisun på köksbordet och Perla
hämtar assietter och glas. Hon tar för sig ordentligt ur skålen

men jag är inte sugen på efterrätten. Jag ser mig omkring i köket. Jag får en känsla av att det inte lagas mycket mat i källaren, Perla har ju också berättat för oss att hennes färdigheter i matlagning är begränsade till att steka ägg och bacon.

– Jag kunde inte undgå att lägga märke till att du var upprörd ikväll, säger hon. I uringad aftonklänning, baraxlad och på tio centimeter höga stilettklackar ute i snön. Jag kunde inte heller undgå att uppmärksamma att Flóki gick ut inatt, att han blev hämtad av en karl i en mörk jeep för tre kvart sedan.

Innan jag vet ordet av har jag berättat för äktenskapsrådgivaren att min make sedan elva år har lämnat mig för en man.

– Han säger att han är kär.

Perla stoppar i sig en sked efterrätt.

– Jag förstår inte hur det här kunde hända, jag var en lyckligt gift tvåbarnsmor, Flóki var min bästa vän, han sa alltid så fina saker till mig, jag kunde prata med honom om hjälparbetet, han lagade mat och diskade, han bar runt på barnen på nätterna när de fick sina tänder, han badade dem och satte på dem pyjamas, han lekte med dem, han grät när de föddes, han kom ihåg alla våra bemarkelsedagar och han gick ut med tvillingarna i söndags morse så att jag skulle få sova och kom hem med varma kumminfrallor från bageriet, han gav mig tio röda rosor i förrgår, nej, jag misstänkte ingenting, han är den stiligaste karl jag har sett, andra män bleknar i jämförelse, de kan kanske vara goda fäder men inte samtidigt bra älskare, nej, jag kommer aldrig att kunna älska igen.

Jag begraver ansiktet i händerna.

– Även om jag inte befann mig på brottsplatsen, så att säga, var det mycket som tydde på att det rörde sig om ett exempla-

riskt äktenskap. Ni verkade som gjorda för varandra, ett av de tjugigaste paren här på gatan. Åtminstone på den sidan med udda nummer.

– Flóki var en fantastisk far.

– Och kommer förhoppningsvis att fortsätta vara det.

– Vi bråkade aldrig.

– Nej, jag kan då inte påstå att jag har märkt av någon osämja inom husets väggar, säger hon och tar en klunk ur glaset. För en specialist på riskförhållanden fanns det inga uppenbara varningssignaler. Jag trodde inte annat än att kärlekens låga brann på övervåningen.

Hon fyller på sitt glas.

– Om detta inte är ett formellt samtal, förstås? Då brukar jag ju inte dricka, säger specialisten.

– De har samma namn, säger jag.

– Ja, det är svårt att begripa meningen med det.

– Hans vän – den andra Flóki – åt middag med oss ikväll.

När jag tänker tillbaka på kvällen kommer jag ihåg att min man inte hade någon matlust, till skillnad från gästen. Sedan behövde min mans arbetskamrat plötsligt ge sig av och jag kom på att vi i stället kunde bjuda upp Perla på efterrätt men minns inte om jag nämde det. När jag funderar på det känns det inte som att jag kan ha druckit vin samtidigt som min man tillkännagav att han var tvungen att stå upp för sig själv, gjorde jag det eller gjorde jag det inte? Är det troligt att jag drack champagne medan hela min värld brakade samman och våra elva år som äkta makar sprängdes i bitar på det svarta himlavalvet och skingrades i rymden, ett ögonblicks spektakel och sedan slut? Är det sannolikt att jag stod vid den pyntade kungsgranen, i urringad

klänning och läppjade på ett glas medan himlen brann av stridigheter, med bålet lågor synliga i rak linje från vardagsrumsfönstret hundra meter från vårt hem, som skenet från ett inbördeskrig eller en naturkatastrof? Nu känns det som om gästen inte hade gått, utan som om båda Flóki befann sig i vardagsrummet när vi skålade i rosa champagne och önskade varandra gott nytt år under fallande solar.

Perla tar för sig ur skålen för tredje gången. Jag lägger märke till en ljusslinga med röda lampor i fönstret.

– Om det hade varit en kvinna, så hade jag kunnat slåss för honom, säger jag till sist.

Jag tackar nej till mera champagne men Perla fyller på sitt glas och rättar till ett hårspänne.

– Ja, men så är det problemet med sexuell läggning som ställer saken i ett annat ljus. Det här är ett sådant fall då det inte spelar någon roll vad du har gjort eller inte gjort.

Jag blundar och tycker mig höra ett svagt jamande ute i mörkret.

– Å andra sidan, fortsätter specialisten, så skulle jag inte ha varit mogen i min yrkesroll om jag sa att jag blev helt tagen på sängen av Flókis sexualitet.

– Vad menar du?

– Eftersom du ställer mig mot väggen, kommer jag att tänka på när jag en gång råkade få syn på Flóki och hans kollega genom köksfönstret när de diskuterade något på infarten. Nu minns jag inte vad det var de pratade om och fönstret var ju stängt, men det slog mig att din mans kollega rättade till kragen på din Flókis jacka medan samtalet pågick. Det första jag frågar en klient som misstänker sin partner för otrohet är om

klienten nyligen har lagt märke till att någon har plockat bort damm från partnerns axel. Det är ett ofelbart tecken på att någon annan har börjat bry sig om personen. Hursomhelst så pillar man inte på sin kollegas halslinning invid en husvägg om det inte ligger något mer bakom.

Jag blir yr och den rosa köksinredningen går i vågor.

– Och så är det bilen.

– Vadå för en bil?

Hon säger sig ha lagt märke till en mörk jeep som har kört förbi huset i krypfart de senaste veckorna på kvällar och morgnar. Hon skulle gott kunna tro att det var samma bil som hämtade Flóki inatt.

– När man rör sig i deckarvärlden utvecklar man en speciell förmåga för att observera mönster. Det är förvånansvärt många som spionerar på en medmänniska utan att den vet om det. De vill se var personen bor, var den läser, var den diskar.

Perla tömmer det sista ur flaskan i sitt glas.

– Vi var gifta i elva år. Flóki var mannen i mitt liv.

– Ja, elva år är inte så illa. Ett äktenskap behöver inte vara misslyckat bara för att det inte varar till döden. Ett förhållandes längd är inte nödvändigtvis ett mått på dess kvalitet. Minnen från ett kortare förhållande kan vara väldigt vackra, som ett fyrverkeri eller ett gnistregn.

Hon har rest sig upp.

Jag iakttar hur hon vrider på kranen, flyttar fram en trappstege och klättrar upp med ett glas i handen för att vattna en växt i köksfönstret. Hon står med ryggen vänd mot mig medan hon pysslar om en grön, pirig stjälk som precis har tagit sig upp över kanten på krukans.

– Det är mynta, hör jag att hon säger. Den har fått två blad och två till är på väg, så nästa gång bjuder jag på myntate. Efter att jag skaffade den röda ljusslingan trivs plantan bättre, det är enda sättet att bedriva grönsaksodling i nattmörkrets land.

Hon förklarar för mig att det finns två lägen på ljusslingan och att den går att få att såväl lysa som blinka.

Såhär lyser det.

Och såhär blinkar det.

– När slingan blinkar betyder det att jag är på ett viktigt möte med min deckarförfattare.

Det flimrar svart för ögonen och susar i öronen och jag tror inte att det är omöjligt att jag håller på att svimma. Då faller det mig in att barnen kan vakna, flickan kan få för sig att ta på sig stövlarna och springa ut i snön för att leta efter sin mor, stå där i bara pyjamasen under den iskalla månen.

Jag reser mig.

– Är det någon idé för oss att gå till en äktenskapsrådgivare? Jag menar tillsammans.

– Jag tycker det verkar som att Flóki har gjort sitt val.

Hon tvekar.

– Dessutom är det min erfarenhet att folk inte går till en rådgivare förrän den ena parten har bestämt sig för att skiljas, det är en symbolisk handling för att döva samvetskvalen hos den som bryter upp. Oftast är mobilen påslagen under tiden.

Jag säger åt Perla att behålla skålen.

– Ja, jag kan inte tänka mig att du kommer att ha så stor aptit de närmaste dagarna, det skulle vara synd att låta det här stå och bli förstört, säger hon och öppnar kylskåpet och sätter in skålen. Jag tycker mig se att kylskåpet i övrigt är tomt.

Perla vill att jag går upp genom den gemensamma tvättstugan och följer mig på vägen. Hon säger att hon har tröttnat på deckare och funderar på att ta steget att börja skriva under eget namn efter att ha varit spökskrivare i snart ett årtionde.

– Det är ett nog så riskfyllt arbete att vara författare även om man inte låter mörda folk.

Hon säger att hon faktiskt redan har börjat och har en bok på gång. Så nu måste hon än en gång dela upp sin tid och räkna med att ha en åttondel av dygnet för den nya boken. Det komplicerar dock saken ytterligare att hon har fler än ett skönlitterärt verk på gång. Hon förstår att det kan låta underligt men tredje kapitlet i romanen hon håller på med och som blir den första boken hon skriver i eget namn har ruskigt stora likheter med det som hennes grannfru en trappa upp genomgår i detta nu. Som av en lustig slump råkar det också vara så att hon dessutom arbetar med en äktenskapshandbok som hon tror kommer väcka en del uppseende för sin ovanliga och djärva hantering av ämnet.

Jag kan inte säga godnatt utan att fråga om det som bränner på tungan.

– Vad säger det om mig som människa att jag inte lade märke till något?

– Ingenting.

Perla plockar upp två klädnypor från golvet.

– Vad säger det om mig som hustru att jag inte lade märke till att min man var bög?

– Ingenting.

Linorna är fulla av tvätt. Det är två dagar sedan jag tog ur maskinen och även om det kunde vara dags, struntar jag i att ta

med mig tvätten upp. Perla lutar sig mot tvättmaskinen och tittar upp mot linorna.

– Även om författaren inte har överblick över det som sker i enrum bakom sovrummets stängda dörrar, kan man genom olika yttre tecken, såsom dyra sidenunderkläder i granna färger, gissa sig till att det äktenskapliga livet en trappa upp inte har lidit total brist på omväxling.